

L'escala com a caprici

Va ser la lectura del capítol sobre les escales del llibre *Todo es comparable* d'Oscar Tusquets el que em va donar la idea: caldria fer una sèrie d'exposicions sobre els elements bàsics de l'arquitectura. L'escala, la finestra, la columna, l'ombra, la llum... La llista promet. Naturalment, no és qüestió de fer un tractat exhaustiu sobre les escales. Ni el gènere –l'expositiu– ho permet ni tindriem, probablement, espai per encabir tot el que hi hauria d'anar. Com limitar, doncs, l'objecte de l'exposició? A partir del seu autor. La visió, en aquest cas, d'Oscar Tusquets és el que defineix els límits de l'exposició. Podem dir, en aquest sentit, que és una exposició capriciosa, entenent per caprici que l'autor es deixa conduir pel seu gust i la seva sensibilitat, sense sotmetre's a les obligacions que tindria un treball que volgués ser un panorama general de l'arquitectura i les seves escoles.

«Rèquiem per l'escala» presenta dotze escales. Les que fan feliç a Oscar Tusquets. Aquelles en què ell creu que s'expressa l'essència de l'escala i que li permeten deixar anar la seva malenconia, perquè Oscar creu que a l'escala li queda poca vida. I, en canvi, està convençut que pocs elements han tingut un paper tan important en la imaginació arquitectònica. Presentar els elements bàsics de l'arquitectura, les paraules sobre les quals els arquitectes construeixen la seva sintaxi, com a motors de cultura i vehicles de categories estètiques, això és el propòsit d'aquesta sèrie. És una exposició sobre les formes i sobre allò que és simbòlic més que no pas sobre els usos i les pràctiques.

De segur que abans de començar a visitar l'exposició ja se'ns apleguen imatges de les nostres escales favorites. El cinema ens en proposa moltes, bé sigui la d'Odessa a *El cuirassat Potemkin* d'Eisenstein, la que Bette Davis baixava amb tota la seva insolència concentrada a *La Lloba*, aquella on Marc Antoni (Marlon Brando) pronuncia el seu famós monòleg en *Julius Caesar* de Mankiewicz o la neguitosa escala de *Vertigo*. I a cadascú de nosaltres la vida quotidiana ens n'ha regalat moltes altres: escales de dies de pressa, escales d'amor, escales d'angoixa, escales de solemnitat, escales fosques, escales obsessives i escales que no porten enlloc. De tot n'hi ha al món de l'escala.